

Medlemsblad 68

I denne utgaven:

S. 2: Leder

S.3: Referat fra temamøte 29. aug. 2019 v/ Lodve Solholm

S. 4+5: Referat fra årets operatur til Nordfjord

S. 5: Litt om reiseforsikring

S. 6: Natur og Kultur—referat fra turen til Hilde og Lepsøyrevet fyr

S. 7: Referat fra Tueneset i anledning gjervisitt fra Nordøyane

S.8: Stemningsbilder fra sommerens båtfestival

S.8: Om mobilabonnement

S.9: Atlanterhavsveien

S.9: Ikke alle leser korrektur

S.9: Post- og e-postadresser

S.10: Omtaler av kommende temamøter

S.10: Om julemøtet 5. desember

S.11: Gruppekontakter

S.12: Møteplan for studiegrupper

Støtt våre sponsorer:

BRAGES Bilforretning
Sparebanken Møre
POLYFORM AS

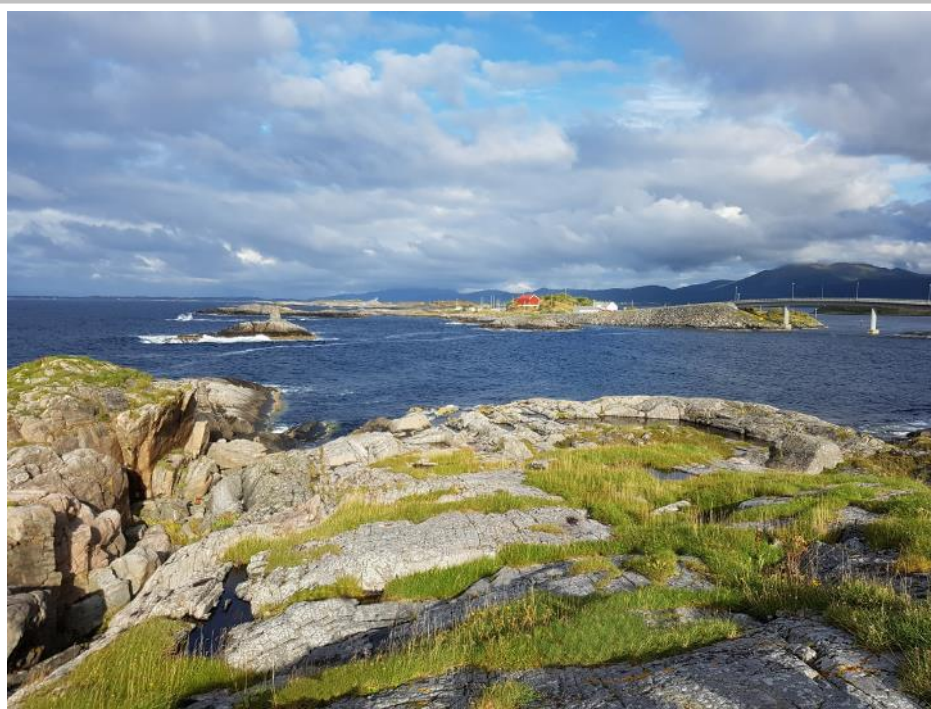
Se side 11 !

Org.nr. 987 814 217

Bankkonto 3910 26 50933

Våre nettsider finner du på
www.puiaa.no

E-post: post@puiaa.no

Høstdag ved Atlanterhavsvegen (foto v/ Herbert)

Møter, temamøter og turer fremover

31. okt.: Øystein Ekroll «Om restaureringen av Nidarosdomen»

28. nov.: **Sjøveien til Østen – Nordvestpassasjen, v/ Sjur Brande**

05. des: Vår tradisjonelle juleavslutning, Spjelkavik Omsorgssenter

Se gjerne på våre hjemmesider www.puiaa.no for oppdatert informasjon

Det faste er at vi møtes siste torsdag hver måned, på Høgskolen i lokalet Naftadjupet, kl. 18:00—og at vi møtes til sosialt samvær etterpå, over en kopp kaffe og litt å bite i. Inngangspenger kr. 50,-

Jeg vil gjerne bli medlem av Ålesund Senioruniversitet

Fornavn: _____ Etternavn: _____

Fødselsdato (må oppgis): ____/____/____

Gateadresse: _____

Postnummer: _____ Poststed: _____

Mobiltelefon: _____ Fasttelefon: _____

Din epostadresse: _____

Bladet blir sendt pr. epost til alle medlemmene. Ønsker bladet også i posten ____ (sett X)

Medlemskapet er gyldig når kontingent er betalt til konto 3910 26 50933
(Husk å oppgi eget navn ved innbetaling).

Du må gjerne melde deg inn ved å sende en epost med alle opplysningene til: post@puiaa.no
eventuelt direkte til sjur.brande@live.no eller herbert@gartz.no

HØST

Foto: Helene

Plutselig er utsikten fra stuevinduet forandret, lauvet har skiftet farge, fra lysende grønt til en rekke nyanser av gult, gulgrønn, orange, gulbrun. Rognen bugner av bær, dette blir tolket på to måter, noen mener vinteren blir snørrik mens andre sier at rognen ikke skal bære tungt to ganger. En av partene får helt sikkert rett.

Fjellene i sør har fått hvitt dryss på toppene og vi kan lese i Sunnmørsposten om folk som har vært ute på sine første skiturer.

Trekkfuglene er begynt å samle seg i flokker og starter vel snart veien mot sør.

Det er bare å innse, høsten har gjort sin entré, men vi trenger ikke bli melankolske av den grunn.

Mange gruer seg til vintermørket, men kanskje vi heller burde se lyst på månedene vi har foran oss. Det er allerede gått 4 måneder siden St. Hans, det betyr at vintersolverv og lysere dager bare er 2 måneder unna.

I Senioruniversitetet har det allerede vært stor aktivitet, i august arrangerte styret en tur til Tueneset kystfort og Atlanterhavsparken for

noen av dem som har vært våre verter på turene til Nordøyane i vår. Alle var inviterte, men ikke alle var ledige på dagtid. Vi var heldige med været og det virket som alle var fornøyde med opplegget.

Lederen turer for gruppen « Kultur og natur i Nye Ålesund», Sølvi Furnes organiserer fortsatt turer til de nye bydelene. Hittil i høst er det deler av Haram fastland som har vært reisemål. Disse turene er svært populære og blir raskt fulltegnet.

6.oktober var det operatur til Nordfjordeid, også den i nydelig vær. Dere finner referat her i bladet.

Temamøter har det vært både i august og september. I august var det tidligere fylkesmann Lodve Solholm som tok oss med på sin vei «Frå fiskarson til Fylkesmann» og i september var det vårt vanlige samarbeidsmøte med Ålesund og omegn Demensforening. Begge disse møtene fant sted i Naftadjuvet auditorium på NTNU.

31 oktober kommer arkeolog og forsker Øystein Ekroll for å fortelle om restaureringsarbeidene i Nidarosdomen. Der har han arbeidet siden 1992 og har nylig utgitt boken « Katedralbyggerne»

28 november skal Sjur Brande fortelle om sin tur med hurtigruteskipet Roald Amundsen gjennom Nordvestpassasjen

Julemøtet blir som vanlig på Spjelkavik Senior-senter, med julegrøt, spekemat, kaffe og småkaker. Vi får besøk av Terri Ann Senior, konsulent og nestleder i Ålesund Røde Kors, som skal kåsere om karibisk julefeiring. Dette er sikkert et ukjent område for de aller fleste av oss. Datoen for dette møtet er torsdag 5. desember.

Programmet for 2020 er foreløpig under planlegging, styret har mange ideer, men ingenting er ennå fastsatt, bortsett fra Årsmøtet 27. februar.

Tips til emner for Temamøter neste år mottas med takk, ta kontakt med styret, så får vi se hva vi kan få til.

Ha en fin høst og førjulstid og møt opp på temakveldene!

Helene

Referat fra temamøte, 29. august 2019

Lodve Solholm Frå fiskarson til fylkesmann

Når en blir pensjonist, og den daglige rutinen forandres, er det naturlig å ta et tilbakeblikk på livet en har levd. Og det har vært et rikt, og for det meste godt liv han har hatt, vår avgåtte fylkesmann Lodve Solholm, det sa han sjøl.

Han vokste opp på Vestnes med to eldre søsken, med en far som var reder og fisker, og ei mor, som i tillegg til å være

kokke på Hellandheimen, styrte det gode hjemmet til familien.

Han har vært trygg med ballasten fra hjemmet, be- dehuset og kirka. Han ble tidlig samfunnsengasjert. Mens andre lyttet på Radio Lux, lyttet han på politiske debatter med Leirfall, Gerhardsen.

I fritida var han ivrig på fotball-bana, som keeper. Der utvikla han nok evna til å stole på seg sjøl.

Som 17-åring fikk han sommerjobb på linjebåten "Prince Reefer", som tok han til utenlandske havner og ga et videre kjennskap til andre land og levesett.

Det ble lærerskole etter gymnaset, og en stigende interesse for politikk. I Volda var han med på å starte Volda Unge Høyre. Men den unge læreren ved Skarbø todelt skole ble etter hvert fasinert av Anders Lange sin politikk, og stilte til valg for partiet første gang i 1975. Anders Lange sitt parti fikk stadig større oppslutning, og han kom inn både i kommune- styre og på fylkestinget. I 1989 ble Lodve Solholm valgt inn på Stortinget.

Fra tida i fylkestinget hadde han god kontakt med det lokale næringslivet, og med den lokale pressa. Carl I. Hagen minte han på det, at han måtte alltid huske hvor han kom fra. -

Og læreren fra Ørskog tok vare på lærdommen hjem- mefra. "Jeg bestemte meg for å være seriøs i politik- ken. Jeg skulle være godt kjent i sakspapira, og aldri bli tatt for dårlig oppførsel", forteller han.

Solholm likte seg på Stortinget, og arbeidet hardt. Men ved valget i 1993 manglet det 297 stemmer på at han ble gjenvalgt. Det var en stor skuffelse! Og en merkelig følelse, å plutselig måtte legge fra seg halv-

ferdige saker, og reise hjem.

Det ble tøffe tider. Men utfordringene trignet han til å bli student i statsvitenskap i Molde. Fra å være lærer ble han skolesjef i Ørskog.

Ved valget i 1997 ble han gjenvalgt til Stortinget, og ble der i 12 år.

Han forteller om interessant arbeid disse årene, da ing- en dager var like. Det var møtevirksomhet, og reiser rundt om i verden. Så mye å se, og å lære, om forskjell- lene på demokrati rundt omkring.

Han nøt tillit på Stortinget, og var i to perioder 2. vara- president. I perioden 2001 - 2005 var han Lagtingspre- sident, disse 4 årene var han rangert som nr 3 i landet, etter kongen og stortingspresidenten!

I politikken skjer det mye. Av og til er det vanskelige saker som må behandles. Som i 2000, da han en perio- de ble oppfattet som Carl I. Hagen sin "ryddegutt". Det førte bl.a. til drapstrusler. I slike perioder er det en spør seg selv: "er dette verdt det?"

Derfor ser han med bekymring på hvordan utviklingen i politikken er blitt.

Da stortingsperioden var over i 2009, ble han Fylkes- mann i hjemfylket. Nå er den perioden også over.

Som pensjonist føler han seg privilegert som mennes- ke. Han har hatt 4 fantastiske jobber. Stortrivdes som

lærer, som skolesjef, som stortingsrepresentant og som fylkesmann. Han har gledet seg til å gå på jobb hver dag.

Lodve Solholm ønsket å være en ombudsmann for fol- ket, og var lojal medarbeider til den enhver sittende regjering. For lojalitet er det viktigste, sa den jordnære pensjonisten før han takket for seg. -

(tekst v/ Guri og bilder v/ Herbert)

Referat fra medlemsturen til Opera Nordfjord, med innlagt besøk på Svormuseet

Søndag 6. oktober, i strålende sol fra skyfri himmel og vakre høstfarger, gikk årets tur til Opera Nordfjord «av stabelen». 30 opplagte passasjerer var benket i Turistbussen sin flotte turbuss. Turen gikk fra Rutebilstasjonen i Ålesund, via Moa til ferga Solavågen – Festøy og så videre via Volda og Kvisvegen (med en liten avstikker for å beskue Padda) til Grodås.

Svormuseet

Vi stoppet på Grodås, hvor det var bestilt et besøk med kyndig omvisning på Svormuseet – et sted der kanskje mange har kjørt forbi – men aldri besøkt. Vel, de som ikke hadde vært her før, fikk seg kanskje en aldri så liten overraskelse. Museumslokalene er ikke så store, men bygget er i to etasjer, høyt under taket og veldig lyst. En ryddig og flott utstilling av noen av billedhogger Anders Svors verker ventet oss, og den timen som var satt av til besøket var absolutt ikke for lenge.

Anders Svor ble født i Hornindal den 14. desember 1864. Anders viste tidlig usedvanlige evner i treskjæring, noe som skulle bli starten på kunstnerlivet hans. 17 år gammel fikk han arbeid som treskjærer ved Brødrene Hals pianofabrikk i Kristiania. Senere ble han var elev ved Den Kongelige Tegneskole. I 1886 - 1888 var han student ved København Kunstakademiet. - Anders ble i København til 1892, og var elev av både Stephan Sinding (norsk-dansk billedhugger, mest kjent for statuene av Ibsen og Bjørnson foran Nasjonalteateret) og Vilhelm Bissen, (Danmarks ledende billedhugger etter Bertel Thorvaldsen)

Det var i 1891 Anders Svor fikk sitt kunstneriske gjennombrudd, da han vant gullmedaljen for skulpturen "DAVID" på Den internasjonale kunstutstillingen i Berlin. Han deltok på utstillinger nært og fjernt; i Kristiania, København, Brighton, Chicago, og på Verdens-

lingene i Paris og Rio de Janeiro. Etter årene i København bodde Anders hjemme i Hornindal ei tid, før han dro til Kristiania i 1893.

Etter Paris-oppholdet vendte han tilbake til Kristiania. Her bodde og arbeidet han, bare avbrutt av noen korte perioder med arbeid ved Nidarosdomen.

Anders Svor døde i Kristiania 2. mai 1929, 64 år gammel. Han ble gravlagt ved Hornindal kirke.

Svor arbeidet i en naturrealistisk og nyromantisk stil. Han levde i ei tid da det var få arbeidsoppgaver for billedhuggere, og langt mellom større oppdrag. - Kanskje kastet Gustav Vigeland mer skygge over samtidige billedhuggere enn fortjent var.

Da Anders Svor døde, etterlot han seg omlag 450 skulpturer i atelieret i Oslo. De fleste i gips og leire, noen få i bronse. Arvingene var enige om å ta samlingen hjem til Hornindal.

Neste gang du er på de trakter – ta en tur innom museet, det er absolutt verdt et besøk!

Opera Nordfjord

For å si det med en gang – igjen har Opera Nordfjord vist sin profesjonalitet med sitt oppsett av operaen «Hans og Grete».

Jeg kan bare sitere – og slutte meg til - det Opera Nordfjord selv

skriver i sin anmeldelse av operaen:

Den vakre, skumle, sjarmerende, morosame og gripande operaen Hans og Grete, etter Brødrene Grimm sitt eventyr, er Opera Nordfjord sin hovedproduksjon i 2019.

Her er garantert noko for ein kvar smak: først og fremst storslagen, romantisk musikk, dernest folkelege barnesongar vi kanskje har høyrte før, himmelsk ballettmusikk når dei fjorten englane kjem ned og vakar over borna i skogen, ei skikkeleg fæl heks i eit pepparkakehus i skogen, ei ond stemor, og framfor alt: modige born.

Jeg vil legge til at musikken var en

nyttelse, fremføringen vekket følelser i noen og enhver, og jeg tror at kanskje til og med tårene trillet litt hos noen..

Avslutningen ble til et helt fantastisk, fargesprakende «show» av lys og effekter.

En stor opplevelse!

Litt historikk

Hans og Grete hadde verdenspremiere i Tyskland vesle julaften 1893, dirigert av sjølvaste Richard Strauss, og operaen vart straks ein publikumssuksess for både vaksne og born. Operaen er av dei kjæraste og meste spelte i operalitteraturen på verdsbasis.

Navnet Engelbert Humperdinck klinger som et eventyr, og gjenklngen finner vi i hans opera om Hans og Grete. Operaen gjorde ham berømt og med ett slag var alle hans økonomiske bekymringer borte. Men han var nesten 40 år da han slo igjennom, og livet så langt hadde slett ikke vært enkelt.

I godt selskap

Den 7 år gamle Engelbert var et lite vidunderbarn. Han spilte piano og skrev sine første komposisjoner, og da han var 13 hadde han allerede komponert to syngespill. Han var født i 1854, samme året som Oscar Wilde, Leos Janacek, Arthur Rimbaud og Hans Jæger. Alle disse kunstnerne skulle komme til å pløye ny mark på hvert sitt felt, så også Humperdinck.

Fra operahuset beveget vi oss til Nordfjord Hotell, hvor det sto en storslagen buffet og ventet på oss. Etter inntak av kald- og varmmat, dessert(er) og kaffe, startet vi på hjemveien. Fortsatt i strålende vær. Turen gikk nå via Volda og Eiksundsambandet til Hareid og ferga til Sulesund.

Litt om reiseforsikring

Skal du ut og reise—og er over 60 år? Da bør du ta deg tid til å sjekke om reiseforsikringen din dekker alt den bør dekke om uhellet skulle være ute.

For mange reiseforsikringer endrer betingelsene seg etter hvert som du blir eldre. Har du rundet 67, 70, 75 eller 80? Da bør du sjekke dette nøye. Det KAN være at selskapet du har brukt i enkelte tilfeller reduserer erstatning når du er over en viss alder.

Vær også klar over at reiseforsikringen din kan bli dobbelt så dyr.

Dersom du er under 67 år kan du i kanskje være godt dekket gjennom å bestille reisen din med et kredittkort - som har inkludert gratis reiseforsikring— så lenge du betaler minst 50 prosent av transportkostnadene med kortet.

Er du derimot blitt 67 år eller eldre, er det veldig lurt om du sjekker aldersbegrensningen på reiseforsikringen til kredittkortet.

På flesteparten av kredittkortene reduseres eller bortfaller nemlig dekningen for reisesyke, ulykke og avbestilling når du har nådd en viss alder!

Dersom kredittkortet ikke dekker deg lenger, må du skaffe deg en s.k. helårsforsikring hos forsikringsselskapet ditt, evt. et annet forsikringsselskap.

Men vær også her klar over at flere av helårsforsikringene har aldersbegrensninger, så sjekk for all del at forsikringen faktisk dekker din aldersgruppe. Det er ganske vanlig at forsikringen gir redusert erstatning ved dødsfall eller invaliditet. Noen gir også begrenset erstatning på andre viktige områder.

Husk at en helårs reiseforsikring ikke betyr at du kan være på reise hele året. Det vanlige er at det gis 30 eller 60 dagers dekning per reise.

Obs.: Dette er ikke ment som en utfyllende informasjon omkring reiseforsikring—kun en «tankevekker». Ta kontakt med f.eks. ditt forsikringsselskap, utsteder for kredittkort eller søk opp emnet på nettet for å sette deg grundig inn i materien!

Ålesund Senioruniversitet – Natur og Kultur – Tur til Hildre og Lepsøyrevet Fyr, 10.09.2019

Vi var 25 deltakere som møttes på Vatneidet denne fine høstdagen. Turen gikk først til Hildre Kirke hvor vi ble hilst velkommen av Kari-Ann og Helge Holgersen som var vertskap store deler av dagen.

I kirka ble vi møtt med kirkekafe og hjemmebakst. Hildre Kirke ble bygd og innviet i 1934 etter et langt og møysommelig arbeid for å få egen kirke på Hildrestranda. Tidligere var de en del av kirkesognet på øyene og måtte dra til Austnes for å gå i kirke. Kirka ble vesentlig fornyet i 1959 i forbindelse med 25 års jubileet.

Kirka er ei langkirke og har enkle former. Innvendig er kirka stilren med farge- og lyssetting i blått og hvitt, og den har en helt spesiell lyssetting. Altertavla, et maleri som viser Jesus som berger Peter på Genesaretsjøen, er malt av Ole Angvik og var også ny i 1959. Inventaret i kirka er svært spesielt i kirkesammenheng, og Riksantikvaren har listeført Hildre kirke, noe som medfører vern.

De siste 5-6 åra er kirka kjent som «sangkirka». En gang i måneden samles ca. 100 personer i kirka for å synge. De har også et eget band, og det er ikke bare salmer som synges. Dette er et populært arrangement som er rettet mot de som er 50 pluss. Hildre og Brattvåg er i dag samme sogn, og det avholdes ca. 10 gudstjenester i kirka per år. Hildre gravplass ble etablert 1908 og ligger ca. 1 km fra kirka. En vakker gravplass som er verdt et besøk.

Etter kirkebesøket gikk turen til Lepsøyrevet via et par av boligfeltene som ble etablert i 70-åra.

Før vi gikk ut til fyret ble vi ønsket velkommen i det restaurerte

naustet som ligger like ved.

Kjell Reiten viste lysbilder og ga oss en interessant gjennomgang av industrihistoria som har vært langs Hildreelva. Det ble tidlig etablert flere kvernhus langs elva, og folk kom fra øyene for å få malt kornet sitt. I perioden 1910-20 ble det bygd kraftverk langs elva, og utviklinga av industrien fortsatte. Flere kjente bedrifter, bl.a. Sunnmøre Fiskevegnfabrikk og Mørenot hadde sin opprinnelse i dette området.

Kjell Reiten orienterte også om de mange flotte turveiene på Hildrestranda, mange av dem er lett tilgjengelige. Kort nevnes Hildredalen, Remmevegen, Juvika og tursti mot Alvestad. Noen av disse er Moro turer og det finnes god informasjon om disse

på nettet for de som har lyst til å utforske området på egen hånd.

Helge Holgersen ga oss en god gjennomgang av historia til Lepsøyrevet fyr som ble oppretta i 1879. Tidligere var det fyrskip på det farlige revet, det første kom i 1856, men allerede i 1859 ble fyrskipet ødelagt i en storm, og ble erstatta av et større skip. Fyrskipet krevde døgnbemanning og var dyrt i drift, og i 1861 ble det besluttet å bygge et fyr på land. En 220 m lang molo ble bygd først og i 1879 ble lykta tent for første gang. I 1956 fikk fyret elektrisk strøm og den siste vokteren forlot fyret.

I 2009 begynte Lepsøyrevets Fyrvenner oppussinga av fyret. Alt av interiør måtte skiftes ut pga råteskader. Utvendig renovasjon er foretatt av Kystverket, og samarbeidet med de frivillige har vært svært godt. Det er nedlagt et stort og godt arbeid på fyret, over 1000 dugnadstimer, og ingen kjenner de reelle kostnadene.

Etter orienteringene gikk vi ut til fyret, og vi fikk se det flotte resultatet av restaureringen. Fargene fra det opprinnelige interiøret er brukt i de fleste rommene, og de er lyse og innbydende. Kari-Ann og Helge Holgersen er vertskap på fyret, og i dag kan fyret leies ut til enkeltpersoner eller grupper. Siste søndag i måneden er det åpent fyr, og det serveres kaffe, vafler mm. Det arrangeres også kunstutstillinger på fyret. (www.fyret.info)

(Referat v/ Anne Dyb Liaen)
(Foto v/ Arne Drabløs)

Vellykket gjensisitt

Gruppen «Natur og Kultur i Nye Ålesund» inviterte ildsjelene fra Nordøyane til en gjensisitt i Ålesund. Som sted for møtet ble Tueneset kystfort og Ålesund Akvarium valgt.

«En uriaspost»

Tilsammen 20 personer fikk en profesjonell og for alle meget interessant omvisning på kystfortet. Det

ble besøk både i restaurert **brakke** og i **kommandosentralen** som ble bygget og brukt under krigen av den tyske okkupasjonsmakten. Det er lagt ned et stort arbeid for å gjenskape en del av de opprinnelige bygningene og bunkerne.

I tillegg har det lyktes å skaffe og å stille opp bl.a. autentiske luftvernkanoner.

«Kanon»

«Luftvern»

«Oppsummering»

Turen ble avsluttet med et besøk i Ålesund Akvarium.

Det ble servert en nydelig fiskesuppe (anbefales!) og det hele ble så avrundet med kaffe og en mektig sjokoladecake, før besøket ble fraktet tilbake til Ålesund sentrum og hurtigbåten.

(Bilder ved Roy Asle Andreassen)

Et par stemningsbilder fra sommerens BÅTFESTIVAL

Bildene er sendt inn av Atle Bang.

Takk til Atle for å ta frem igjen litt av sommerstemningen!

Er mobilabonnementet stort nok til hele ferien? Skal du til utlandet? Så mye data bruker strømmetjenester

Mobilen brukes idag til å lese nyheter og sjekke epost, Facebook, lytte til musikk og se på filmer og serier.

Datakostnaden kan bli stor - hvis du kun bruker mobildata og ikke Wi-Fi. Men hvor mye bruker egentlig de forskjellige strømmetjenestene?

Det er viktig å holde rede på dette når du drar på ferie. Du betaler vanligvis for en viss datamengde, men leverandøren tar seg godt betalt hvis du overskrider kvoten.

Så mye data krever strømming av video

Datamengden varierer avhengig av kvaliteten du strømmer i. Strømmer du med f. eks. 720p, bruker du rundt 0,9 GB i timen, strømmer du video i «Full HD» bruker du rundt 1,5 GB i timen—og strømmer du i 4K, ja så bruker du så mye som 7,2 GB i timen(!).

Det betyr at det går med omtrent 45 GB per måned hvis du ser f. eks. Netflix i Full HD-kvalitet én time om dagen...

Husk at du kan laste ned filmer og serier fra f. eks. Netflix - og se dem frakoblet—helt gratis. Abonnerer du på f. eks. Netflix, sjekk på deres hjemmesider hvordan dette gjøres.

Strømming av musikk

Hører du musikk i god kvalitet fra f. eks. Spotify, bruker du cirka 115 MB i timen. Hører du en times musikk på Spotify i høy kvalitet hver dag i en måned, vil appen til sammen ha brukt 3,45 GB data.

Facebook

Du bruker også data når du ser statusoppdateringer, bilder og videoer på Facebook. I snitt ligger det på rundt 90 MB i timen. Det betyr at en time med Facebook om dagen blir til cirka 2,7 GB på en måned.

Instagram

Bruker du Instagram til feriebilder, bruker dette noe mer enn Facebook. Omkring 100 MB i timen, som tilsvarer 3 GB på en måned—om du bruker tjenesten en time om dagen.

Husk varsler, epost og oppdateringer

Mobilen bruker også data til andre ting enn sosiale medier, musikk og film.

Hvis du mottar epost og oppdaterer apper automatisk, eller mottar varsler på sosiale medier, bruker også dette av datakvoten din. Derfor er det smart å sjekke innstillingene for oppdateringer av apper og epost. I innstillingene på telefonen kan du som regel velge å bare laste ned epost og lignende når du har tilgang til Wi-Fi.

Husk derfor å sjekke hvor stort dataabonnement du har på mobilen før du drar på ferie, og bruk mobildata med vett og forstand. Vent for eksempel med å sjekke epost til du er på Wi-Fi, for eksempel på hotellet.

OG HUSK AT UTENFOR EU SÅ ER MOBILDATA MYE—MYE DYRERE! DET SAMME GJELDER OM BORD PÅ SKIP OG F.EKS. DANSKEBÅTEN / KIELFERGA / CRUIESKIP!!

Sunnmørsposten hadde for noen måneder siden en artikkel der de interviewet NAFs vegbokredaktør. Her er gjengitt det som ble sagt om Møre og Romsdal / Atlanterhavsveien:

NAFs vegbokredaktør leter ofte etter alternativer til de mest opplagte vegene. Det er der du finner de gode opplevelsene. I løpet av én dag i bilen kan du oppleve både kyst, skog og høyfjell i Norge. Den store variasjonen i landskapet er en suksessfaktor, fastslår NAFs vegbokredaktør, Per Roger Lauritzen. Han har skrevet et titall bøker om natur, historie og turopplevelser i Norge. En av dem er Norges beste bilturer

Atlanterhavsveien, Møre og Romsdal

«Vegen langs Hustadvika og over Lauvøyfjorden er kåret til århundrets byggverk i Norge, og verdens vakreste bilreise av den engelske avisen The Guardian.»
«Det er den elegante vegen med de åtte broene over en serie øyer som kjennetegner Atlanterhavsvegen.»

«Opplevelsene er mange langs kysten av Møre og Romsdal. Her finner du Sunnmørsøya Runde som blant annet kan lokke med Norges sydligste fuglefjell og et av Norges eldste fyr».

Ikke alle leser korrektur før annonsen sendes til avisa for trykking...

Noen eksempler:

- Bulldog selges. Spiser det meste og liker barn.
- Fallskjerm selges. Brukt en gang, aldri åpnet, litt skitten.
- Barnebarn + sittevogn: 375 kroner
- Halv pris på Lamme Lår.
- ..en person som kan ta hånd om hester som ikke røyker eller drikker.
- Liten møblert leilighet leies ut til dame som har innlagt vann...
- Fryseboks, 2 år gammel, laget for 2-3 personer.
- Eldre dame eller herresykel kjøpes billig.
- Leilighet med utsikt over grøntområde og parkettgulv.
- Fin leilighet med balkong uten innsikt.
- Liten stue på fjellet, med badstu på 65 kvadratmeter.
- Workout – vi bygger kroppen som holder livet ut!
- Hos oss bor du billigere enn du betaler for.
- Sett i kinarestaurant: Stengt mellom God jul og Godt nyttår.
- En favn ved er til salgs hos en gammel dame som har ligget på loftet og tørket i tre år.

POST- OG EPOST-ADRESSER

Mottar du ikke bladet i posten, selv om du har bedt om å få det tilsendt på «gamlemåten» i tillegg til på epost?

Har du kanskje flyttet og skiftet adresse, uten å melde dette til ÅSU?

Mottar du ikke epost fra ÅSU—det være seg medlemsbladet eller informasjon som sendes ut til medlemmer som har epost-adresser?

Har du kanskje skiftet epost-adresse, uten å melde fra til ÅSU?

Sjekk også din innboks, epost-programmets papirkurv (slettede elementer) og mappen for «spam» / «uønsket epost». Disse kan faktisk være så pass oppfylte at du ikke kan ta imot mer epost, spesielt ikke epost med vedlegg.

Vi får da tilbake følgende melding, når vi prøver å sende epost: «E-posten kunne ikke leveres til «mottaker» - Vedkommendes innboks er full eller mottar for mye e-post akkurat nå». **-Lurt å sjekke av og til!**

(Omtale) Kommende temamøte torsdag 31 oktober klokken 18.00 NTNU «Naftadjupet»

Øystein Ekroll, tema:

«Om restaureringen av Nidarosdomen»

I 2016 skrev *Studentavisa* bl.a. følgende om Øystein Ekroll:

Øystein Ekroll kjenner domene bedre enn de fleste. Han har nylig tatt doktorgrad om Oktogonen - det åttekantede rommet med alteret.

»Jobben min er å vite absolutt alt om Nidarosdomen», sier Øystein Ekroll.

Nå vet 58-åringen så mye at historien må skrives om. Ekrolls jobb i Nidarosdomens restaureringsarbeider innebærer blant annet å ha så god kjennskap til katedralen og dens historie at restaureringen blir korrekt. Han begynte i jobben for 24 år siden, og «når man først starter i NDR, da blir man der», ifølge Ekroll.

Les hele artikkelen på

<https://www.universitetsavisa.no/forskning/2016/01/08/Nidarosdomens-historie-m%C3%A5-skrives-om-etter-avsl%C3%B8ringer-i-doktorgrad-18367960.ece>

JULEAVSLUTNING

5. desember klokken 17.00

i kafeteriaen ved Spjelkavik Omsorgssenter

Også i år skal vi ha vår tradisjonelle juleavslutning i kafeteriaen ved Spjelkavik Omsorgssenter.

Terri Senior er blitt invitert som kåsør, og hun vil fortelle om jul og juleskikker i Karibia. De blir helt sikkert både interessant og spennende.

Pris pr. person er som vanlig kr 100— betaling ved inngangen. (vær snill og ta med beløpet i kontanter)

Det serveres rømmegrøt, fulgt av kaffe og småkaker. (De som evt. Ikke kan spise rømmegrøt må være så snille og informere om dette ved påmeldingen, slik at det kan tas hensyn til)

PÅMELDING før 27. november til Guri Bjørlo:

g-margr@online.no eller SMS til 482 77 328

Så langt det er parkeringsplasser ledig ved Spjelkavikheimen så vil vi dele ut parkeringstillatelser for disse. Blir det fullt, kan biler parkeres på Moa, som jo er like ved. **HJERTELIG VELKOMMEN!**

(Omtale) Kommende temamøte - 28.november klokken 18.00 NTNU «Naftadjupet»:

Sjøveien til Østen – Nordvestpassasjen,
av Sjur Brande

Hurtigrutens reiseopplegg med de nye hybridskipene MS Roald Amundsen, MS Fridtjof Nansen (snart), samt MS Fram, til Arktis og Antarktis er utrolig spennende. Tilbudet er omfattende.

Bjørge og jeg valgte samme rute som den virkelige polfarer Roald Amundsen selv foretok, med Gjøa i 1903-1906, lenge før skipet MS Roald Amundsen ble sjøsatt. Jeg fulgte sjøsettingen på Kleven på nært hold, og vi dro avgårde i august 2019 på en uforglemmelig reise.

Skipet er stillegående, og går veldig godt i sjøen. Mannskapet er for en stor del fra Filippinene, de har langt erfaring fra andre skip og gjorde en ypperlig jobb. Det tok ikke lange tiden før vi ble kjent med hverandre.

Stedene vi oppsøkte var nøye planlagt. Vi hadde tid til å tilpasse oss det som dukket opp uventet. Det var for høy sjø en dag, og da ventet vi over til neste; eller som da det var havblikk, og vi stoppet opp for å nyte en sjelden opplevelse midt ute på åpent hav; eller som da skipperen bare valgte å seile rundt et isfjell som hadde en unik form; og mye mer. Du skal få se noen smakebiter.

Det aller viktigste var alle foredragene, to-tre-fire hver dag, og mange filmer. Glimrende foredragsholdere ga oss innsikt i historien langt tilbake, hvem oppdaget Amerika noen ganger, om befolkningsunderlaget, geologi, politikk, kulturkollisjoner, skipene, havnivå og klima, om magnetiske fenomener og navigasjon, hvem var først på Nordpolen, og om menneskene som stod for alle forsøkene på å finne frem i det ugjestmilde Arktis. Hvorfor?

Underveis fikk vi en litt bedre forståelse av årsakene til at over 1.000 mennesker mistet livet i forsøkene på å finne en vei gjennom en utforsket del av verden. Det ble en fascinerende historie, med mye vi ikke visste om.

Behovet for antall soverom forandrer seg over tid. Det samme gjør lysten til å måke snø og klippe gress.

Snakk med oss om salg av bolig, samt finansiering og forsikring av ny bolig. Ta kontakt, så ser vi på mulighetene. Tlf. 70 11 30 00.

SPAREBANKEN MØRE

God deal til din bil!

Bunker Oil

UNN DEG DET BESTE!

Digerneset Næringspark 8
6260 Skodje
Tlf.: 70 17 82 10

BRAGES

LEXUS
Ålesund

POLYFORM

**FENDERE
BLÅSER
BØYER**

**Når kun det beste er godt nok — Fendere fra POLYFORM
Produsert i Ålesund siden 1955 — solgt over hele verden**

Vil du bli medlem i Ålesund Senioruniversitet?
Bruk gjerne innmeldings-skjemaet som du finner på vår hjemmeside www.puiaa.no i menyen under «kontakter» - eller send en epost til post@puiaa.no

Gruppe	Gruppekontakt	Telefon	e-post
Bridge	Reidun Breivik	995 42 165	rfalklev@mimer.no
Byen vår	Lars Johan Huse	913 36 746	larsjohanhuse@gmail.com
Datagruppe A	Marit Veiberg Eide	994 76 820	maritvei@gmail.com
Datagruppe B	Åshild Fallgren	701 21 046	ashild.fallgren@gmail.com
Datagruppe C	Ole Andreas Devold	924 99 188	oasty@online.no
Datagruppe D	Per-Arne Vidnes	907 22 492	pavidnes@frisurf.no
Digital foto	Solveig L. Gartz	994 51 076	solgartz@hotmail.no
Engelsk litteratur	Åshild Longva	817 85 759	glong@mimer.no
Fotobok	Astrid Lid	926 02 601	astrilid@online.no
Kino, Moa	Hilde Bjørlo	977 09 337	hbjorlo@online.no
Koordinator	Noralv Breivik	414 40 438	noralv.breivik@mimer.no
Kunst	Mari Johansen Huse	959 32 626	mjhuse@online.no
Kunstmaling	Asbjørn Kjell Lade	701 55 004	alade@online.no
Litteratur 1	Guri Bjørlo	482 77 328	g-margr@online.no
Litteratur 2	Gunnhild Humblen	412 08 666	gunhild.humblen@gmail.com
Litteratur 3	Liv Ingebrigtsen	915 57 760	liv.barbro.ingebriigtsen@stayon.no
Natur og kultur i nye Ålesund	Sølvi Furnes	996 39 439	sfurnes@mimer.no
Quo Vadis?	Alfhild Hagen	454 36 677	alf13hag@online.no
Samfunnsgruppa	Karl Johan Skårbrevik	922 66 295	kar-skaa@online.no
Spansk 1	Aashild Nordhus	971 77 510	aanordhu@online.no
Spansk 2	Marit Kalvø	473 76 148	marit.kalvo@gmail.com

Adresselapp settes her

Returadresse ved feil adresse:

Ålesund Senioruniversitet
v/ Herbert Gartz
Larsgårdsalleen 48
6009 Ålesund

Tillitsvalgte 2018:

Leder: Helene Birkeland, Klokkersundvn. 11, 6015 Ålesund, tlf. 909 21 130, helbirke@online.no
Styremedlem (nestleder): Herbert Gartz, Larsgårdsalleen 48, 6009 Ålesund, tel. 900 48 885, herbert@gartz.no
Styremedlem (sekretær): Guri Bjørlo, Høgvollvegen 24, 6018 Ålesund, tlf. 482 77 328, g-margr@online.no
Styremedlem (kasserer): Sjur Brande, PB 4019 Moa, 6048 Ålesund, tlf. 922 03 697, sjur.brande@live.no
Styremedlem (studiekoordinator): Noralv Breivik, Urabakken 7, 6017 Ålesund, tlf. 414 40 438, noralv.breivik@mimer.no
Varamedlem: Anne Dyb Liaaen, Storenørve 3E, 6009 Ålesund, tlf. 908 54 086, anne.dyb.liaaen@icloud.com
Varamedlem: Liv Ingebrigtsen, Nylandsveien 35, 6011 Ålesund, tlf. 91557760, liv.barbro.ingebriksen@mimer.no

Redaksjonskomiteen består av:

Herbert Gartz, tlf.900 48 885, herbert@gartz.no; Sjur Brande, tlf 922 036 97, sjur.brande@live.no;
Helene Birkeland, tlf. 909 21 130, helbirke@online.no

Senioruniversitetets virksomhet er dannet på frivillig innsats, kombinert med egeninteresse og individuelle ønsker, samt behovet for sosial kontakt. Det å dele felles interesser er givende. Det gir oss nytt engasjement og utfordringer, utvider vår horisont, og gir oss nye kunnskaper. Det sosiale samværet på denne konstruktive måten gir oss tilhørighet, og det fører til at nye vennskap dannes. I Senioruniversitetet i Ålesund bruker vi idéene i *Universitetet for den tredje alder* slik:

1. Først og fremst å vekke lysten til å lære, og derved stimulere til egen aktivitet;
2. dernest å gi pensjonister mulighet til å ta styring over eget liv; og ikke minst
3. det å være med i et sosialt nettverk.

Det er ett av våre mange gode kort at Senioruniversitetet har mange studiegrupper som drives med liv og lyst av egne medlemmer. Det legges stor vekt på det sosiale aspektet så vel som interessefeltet. Identitet, verdier og selvforståelse er andre poeng. Hovedparten av aktiviteten i studiegruppene våre bygger opp om akkurat dette. Vi diskuterer med respekt for andres meninger, og er velsignet fri for detaljert styring. Vi utvikler oss ved å lytte til hverandre, og modnes ved det.

Ålesund Senioruniversitet

20.08.2019	Studiegrupper Ålesund Senioruniversitet. Møteplan høsten 2019.																			Servere/ rydde ved temamøte					
Gruppe	Gruppekontakt	Dag	Kl.	Måned												November	Desember								
				↓Sted	Uke→	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42				43	44	45	46	47	48	49
Bridge	Reidun Breivik	Mandag	1230-1430	Sp.vik omsorgss.	12	19	26	2	9	16	23	30	7	14	21	28	4	11	18	25	2	9			
Byen vår	Lars Johan Huse	Tirsdag	1000-1200	Frivilligsentralen					3			24			15			5			26	4			31.okt.
Data A	Marit Veiberg Eide	Fredag	1000-1145	Sp.vik omsorgs.		23		6		20		4		18		1		15		29		13			
Data B	Åshild Fallgren	Torsdag	1000-1145	Sp.vik omsorgs.		22		5		19		3		17		31		14		28		12			
Data C	Ole Andreas Devold	Fredag	1000-1145	Sp.vik omsorgs.	16	30		13		27		11		25		8		22		6					
Data D	Per-Arne Vidnes	Torsdag	1000-1145	Sp.vik omsorgs.	15	29		12		26		10		24		7		21		5					
Digital foto	Solveig Gartz	Mandag	1000-1145	Sp.vik omsorgs.	12	26		9		23		7		21		4		18		2		16?			
Engelsk litt.	Åshild Longva	Tirsdag	1000-1130	Sp.vik omsorgs.	13	27		10		24		8		22		5		19		3		17?			
Fotobok	Astrid Lid	Tirsdag	1300-1500	Frivilligsentralen				3		17		1		15		29		12		26		10			
Kino, Moa	Hilde Bjørlo	Tirsdag	1200-	Odeon Kino	13	20	27	3	10	17	24	1	8	15	22	29	5	12	19	26	3	10	17	Julemøte	
Kunst	Mari Johansen Huse	Torsdag	1200-1345	Etter avtale	15	29		12		26		10		24		7		21		5					
Kunstmaling	Asbjørn Lade	Torsdag	1400-1530	Sp.vik omsorgs.	15	29		12		26		10		24		7		21		5		19?			
Litteratur 1	Guri Bjørlo	Onsdag	1200-1345	Sp.vik omsorgs.	14	28		11		25		9		23		6		20		4				29.aug.	
Litteratur 2	Gunhild Humblen	Tirsdag	1115-1245	Åles. Bibliotek		20		3		17		1		15		29		12		26		10			
Litteratur 3	Liv Ingebrigtsen	Mandag	1200-1345	Frivilligsentralen		19		2		16		30		14		28		11		25		9			
Natur og kultur-	Sølvi Furnes	Tirsdag		Etter avtale					10				8				5				3				
Quo Vadis	Alfhild Hagen	Tirsdag	1200-1345	San.senteret Bogneset			27				24					29				26				28.nov.	
Samfunnsgruppa	Karl Johan Skårbrevik	Onsdag	1000-1145	Sp.vik omsorgs.		21		4		25		9		23		6				27		11			
Spansk 1	Åshild Nordhus	Tirsdag	1330-1530	Sp.vik omsorgs.	13	20	27	3	10	17	24	1	8	15	22	29	5	12	19	26	3	10			
Spansk 2	Marit Kalvø	Onsdag	1415-1545	Sp.vik omsorgs.					11	18	25	2	9	16	23	30	6	13	20	27	4	11			

Studiekoordinator: Noralv Breivik, Urabakken 7, 6017 Ålesund Telefon 70141876 Mobil: 41 44 04 38 E-post: noralv.breivik@mimer.no
Studiegruppene må være oppmerksomme på når de skal hjelpe til med servering og rydding på temamøtene.